

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТОЙГУЖА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Р Е Ш Е Н И Е

К А Р А Р

2019 елның 11 июленнән

№ 105

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Тойгужа авыл жирлегенен законнарға
һәм жирле үзидарәнән
муниципаль норматив хокукый актларына
үзгәрешләр мониторингы үткөрү турындагы
нигезләмәне раслау хакында»

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Тойгужа авыл жирлеге жирле үзидарә органнары эшчәнлеген камилләштерү максатларында Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Тойгужа авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) законнарға һәм муниципаль норматив хокукый актларға үзгәрешләр һәм мониторинг үткөрү буенча Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Тойгужа авыл жирлеге Советы тарафыннан **карап кабул ителде:**

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Тойгужа авыл жирлегенән кануннарына һәм жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр мониторингы уздыру турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Күрсәтелгән Нигезләмәне үтәү өчен Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Тойгужа авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре Батыршина Роза Илдус кызын җаваплы зат итеп билгеләргә;
3. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Тойгужа авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре Батыршина Роза Илдус кызының вазыйфай инструкциясенә тиешле үзгәрешләр кертергә.
4. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга <http://pravo.tatarstan.ru/> һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында www.mendelevsk.tatar.ru "Тойгужа авыл жирлеге" бүлегендә урнаштырырга.
5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Тойгужа авыл жирлеге
Советы рәисе

Р.А. Сафин

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районының
Тойгуҗа авыл җирлеге Советының
2019 елның 11 июлендәге 105 номерлы карарына
Кушымта

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Тойгуҗа авыл җирлегенең җирле үзидарә органнарының кануннарына һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр мониторингы уздыру турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Тойгуҗа авыл җирлегенең (алга таба - мониторинг, муниципаль актлар, җирле үзидарә органнары) җирле үзидарә органнарының закон һәм муниципаль норматив хокукый актлары үзгәрешләрен мониторинглау (алга таба - мониторинг, муниципаль актлар, җирле үзидарә органнары) тарафыннан үз вәкаләтләре чикләрендә җирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлекне, муниципаль актларны кабул итүне (басманы) тәмин итү өчен мәгълүматны җыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү, муниципаль актларны үз көчләрен югалткан (гамәлдән чыгару) дип тану буенча мәгълүматны күздә тоту.

2. Мониторинг җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Җирле үзидарә органнары мониторинг уздырганда Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының юридик бүлеге һәм муниципаль берәмлекнең башка җирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итә.

4. Җирле үзидарә органнарында мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг уздыруның максатлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итүгә, үзгәртүгә яисә үз көчләрен югалткан дип тануга ихтыяҗны ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, бушлыкларны бетерү, хокукый җайга салуда кабатлау;

җирле үзидарә органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәмин итү;

муниципаль актларда коррупциоген факторларны ачыклау;

таләп ителмәгән (актуальлеген югалткан) яисә практикада кабул ителмәгән муниципаль актларны яисә аларның аерым нигезләмәләрен (нормаларын) ачыклау;

хокук куллану нәтижәләлеген арттыру;

муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген киметә торган факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешен җирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан тикшереп торуга гамәлгә ашыруга ярдәм итү;

норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. 6. Мониторинг үз эченә жыюны, гомумиләштерүне, анализлауны һәм бәяләүне ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенә башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге башка законга буйсынучы норматив хокукый актлар;

Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Тойгужа авыл жирлеге уставы, муниципаль актлар.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре түбәндәгеләр:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукый жайга салуның билгеле бер өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларның кимчелекләре, яисә аларны камилләштерү зарурлыгы турында масса күләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

муниципаль актларның камил булмавы турында гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук яклау һәм башка оешмаларның, индивидуаль эшкарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренә вәкилләкә органнары депутатлары:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәргән хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә аны уздыруга вәкаләтле затлар тарафыннан эзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләре;

конференцияләренә, семинарларның, гавами тыңлауларның, ижтимагый фикер алышуларның һәм жирле үзидарә органнары үткәрә торган башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг уздыру тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлеге Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара хезмәттәшлектә аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эш төркемнәре барлыкка килергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соралырга, Татарстан Республикасының, Россия Федерациясе субъектларының башка муниципаль берәмлекләре тәҗрибәсен өйрәнергә, эшнең башка рәвешләре файдаланылырга мөмкин.

9. Мониторинг түбәндәгеләрне анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла:

әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларга дөгъва белдерү турындагы эшләр буенча суд актларын (суд практикасын);

прокурор жавабы актлары.

10. Жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый базасын мониторинглауны, анализлауны гамэлгэ ашыру, шулай ук мониторинг нэтижэлэре буенча үткэрелгэн норма чыгару эше нэтижэлэрен теркэү максатларында муниципаль берэмлекнең вэкиллекле органының жирле үзидарэ органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тэртибе турындагы карары нигезендэ алып барыла торган муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамэлгэ ашыру процессын оптимальлэштерү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның операторлары белән килешүлэр төзүгэ бэйле күрсәтелгән мөмкинлеклэр булганда), алар түбэндэгелэрне тээмин итэ:

«Гарант» мәгълүмат системасында закон чыгару һәм башка норматив хокукый актларга кертелгән үзгәрешлэр турында мәгълүмат;

«Гарант» мәгълүмат системасын хокукый жайга салуның тиешле өлкэлэре буенча яналыклар ленталары мәгълүматы керүне;

муниципаль актлар законнарына ачыкланган туры килмәүлэр турында «Кодекс» мәгълүмат компаниясенен «Региональ законнар Аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы мәгълүматы керү.

Мониторингны гамэлгэ ашыру процессын оптимальлэштерү максатларында башка сервислар файдаланылырга мөмкин.

Мониторингны гамэлгэ ашыру процессын оптимальлэштерү максатларында башка мәгълүмати системалар сервислары файдаланылырга мөмкин.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (чыгаруны) тээмин итү, үзгэртү яки үз көчлэрен югалткан дип тану өчен мониторингны гамэлгэ ашырганда, элеге Нигезлэмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергэ, түбэндэге критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат гомумилэштерелэ һәм бэялэнэ:

кеше һәм гражданның гарантиялэнгән хокукларын, иреклэрен һәм законлы мәнфэгатлэрен үтэү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлыгы билгелэнгән зур юридик көчкэ ия норматив хокукый актларның булуы;

муниципаль акт бастырганда жирле үзидарэ органы компетенциясе чиклэрен үтэү;

муниципаль актта коррупциоген факторлар булу;

жәмэгать мөнэсэбэтлэрен хокукый жайга салуда тулылык;

хокук нормалары коллизиясе;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

муниципаль акт нигезлэмэлэренен аны кулланганда мәгънэсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокукка каршы яисэ нигезсез карарлар, гамэллэр (гамэл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану практикасы булу;

норматив хокукый актларны куллануның бердэм практикасы булмау;

муниципаль актны аңлату мәсьэлэлэре буенча гаризаларның булуы (саны) һәм

эчтәлеге;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турында законлы көченә кәргән суд актларының булуы (саны) һәм аларны кабул итү нигезләре..

13. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль актларга, жирле үзидарә органнарына үзгәрешләр кертә торган федераль һәм республика законнарына үзгәрешләр ачыкланган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, Яңа муниципаль Актны кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны зур юридик көчкә ия актлар белән туры китерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актларын бастырганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәргүгә нигез булып гражданнар, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, дәүләт хакимияте органнары, муниципаль берәмлекләренң вәкиллекле органнары депутатлары мөрәжәгатьләре, шулай ук прокуратура мәгълүматы булса, «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль законда билгеләнгән срокларда карала торган прокурор йогынтысы актларыннан тыш, мониторинг 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәргү нәтижәләре турында мөрәжәгать иткән затка хәбәр ителә.

Ерак перспективада үз көченә кәргән федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, жирле үзидарә органнарының норма чыгару эшчәнлегенә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт кабул итү, әлеге нигезләмәнең 14 пункттындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәргәннән соң ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәргү өчен җаваплы затлар жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисап тотудан соң килүче айның 5 числосыннан ай саен хисап тоталар.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә алырга тиеш:

мониторинг үткәргү объекты турында мәгълүмат;

мониторингны үткәргү башкаручылары турында мәгълүмат;

мониторинг уздыру чоры турында мәгълүмат;

хокукый жайга салу предметының кыскача характеристикасы, Мониторинг үткәргүнең нигезләре.

4.2. Мониторинг нәтижеләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә алырга мөмкин:

хокукый жайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм (яки) яңа кабул итү, муниципаль актларны юкка чыгару турында тәкъдимнәр;

хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый жайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижеләренә нигезлэнгән башка нәтижеләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча яңа кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына кертү өчен законнар белән билгелэнгән тәртиптә һәм вакытларда жибәрелә.

Күрсәтелгән регистрга кертү өчен мониторинг нәтижеләре буенча ачыкланган муниципаль актлар жибәрелә, анда тотылмыйлар.

18. Мониторинг нәтижеләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләнәргә мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг һәм хокук чыгару эшчәнлегә өчен жаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле үзидарә органнары карамагына караган хокукый жайга салуның федераль һәм республика законнарына туры китерү буенча шәхси (шул исәптән дисциплинар) жаваплылыкка ия.

20. Мониторинг нәтижеләре буенча тискәре нәтижеләргә, шул исәптән гражданнарга, юридик затларга, жәмгыятькә һәм дәүләткә зыян китергән гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә органнары житәкчеләре жаваплы.